

Komentarz ZPP w sprawie pożądaných wspólných działań krajów europejskich, związanych z zagrożeniem energetycznym

Wojna w Ukrainie ukształtowała całkowicie nową sytuację geopolityczną, w związku z czym naczelnym zadaniem wszystkich decydentów europejskich jest zapewnienie trwałej niezależności energetycznej państw Starego Kontynentu, opartej na **założeniu czasowego braku możliwości importu surowców energetycznych**.

Należy brać pod uwagę dalszą komplikację sytuacji międzynarodowej, w tym np. wywołanie kolejnych konfliktów, uniemożliwiających bądź utrudniających import surowców energetycznych, w niedającym się przewidzieć przedziale czasowym. Dzisiaj wojna w którymkolwiek rejonie świata z udziałem członka NATO, będzie zdarzeniem globalnym o trudnych do przewidzenia skutkach.

Mając na uwadze powyższe, systemy energetyczne, transportowe i magazynowe państw europejskich powinny uwzględniać również taką, kryzysową sytuację. Powinniśmy posiadać precyzyjny plan umożliwiający szybkie przestawienie gospodarek poszczególnych państw europejskich na działania w warunkach samodzielności surowcowej, co z kolei wiązałoby się zapewne z czasowymi ograniczeniami w swobodnym zużyciu surowców energetycznych.

W związku z powyższym uważamy, że powinno powstać ciało kreujące rozwiązania związane wyłącznie z zapewnieniem wspólnego dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej bezpieczeństwa energetycznego i surowcowego.

Organ ten powinien przygotować program zapewnienia krajom UE całkowitej niezależności energetycznej, w tym również od importu surowców energetycznych. Dokument ten powinien składać się między innymi z:

1. Bilansu istniejących zasobów, w tym m.in.: ropy, gazu, węgla, biomasy, źródeł odnawialnych, źródeł nuklearnych, itd.
2. Bilansu potencjalnych zasobów - koszty poszukiwań, rozpoznawania i wydobycia źródeł konwencjonalnych; potencjalne terminy dostępności źródeł konwencjonalnych oraz innych (OZE, atom).
3. Programu rozwoju w Europie poszczególnych źródeł energii, rozpisanego na osi czasu.
4. Europejskiego programu rozwoju sieci przesyłowych, krajowych programów rozwoju sieci wysokich, średnich i niskich napięć.
5. Podziału zadań, związanych z zapewnieniem całkowitej niezależności energetycznej, na poszczególne kraje europejskie.
6. Systemu finansowania programu niezależności energetycznej Europy.
7. Systemu militarnej ochrony źródeł energii i linii przesyłowych państw europejskich.

Opracowanie takiego programu i systematyczne jego wprowadzanie do obiegu gospodarczego Unii Europejskiej, wraz z aktywnym programem wspólnych zakupów surowców z krajów pozaeuropejskich, pozwoliłoby nie tylko na optymalizacje cenowe, ale również zapewniłoby stabilność dostaw.

Należy przyspieszyć wszelkie działania związane z tworzeniem wspólnego rynku energii – na przykład powołać fundusz modernizacji sieci przesyłowych i budowy połączeń transgranicznych.

Opisany powyżej scenariusz powinien być osią programową tworzenia nowego systemu bezpieczeństwa energetycznego Europy.

Podstawą bezpieczeństwa energetycznego Państwa jest prawidłowy rozwój sieci energetycznych. Polska posiada dziś ograniczone transgraniczne możliwości przesyłowe, a jest to kluczowy element wspólnej energetycznej polityki europejskiej. W najbliższych latach może również wystąpić konieczność zakupu zielonej energii dla polskich eksporterów na rynki europejskie, co z kolei wymagałoby dołączenia przez Polskę do europejskiego systemu gwarancji pochodzenia energii (AIB).

Modernizacja i rozwój sieci niskich i średnich napięć zadecyduje o formie rozwoju energetyki rozproszonej, fundamentu współcześnie postrzeganego bezpieczeństwa energetycznego każdego państwa.

Komisja Europejska przedstawiła niedawno kolejny raport na temat implementacji projektu **unii energetycznej**, proponując m.in. nowe cele w zakresie transgranicznych połączeń między krajami Unii Europejskiej.

Jak na razie najdalej od realizacji celów wyznaczonych przez KE jest Polska, która posiada w tym zakresie najmniej rozwiniętą infrastrukturę. Prezentując raport o stanie realizacji unii energetycznej, przedstawiciele administracji brukselskiej podkreślili konieczność rozwoju połączeń energetycznych między poszczególnymi krajami Unii Europejskiej, wyznaczając cel przynajmniej 15-proc. udziału połączeń transgranicznych w systemach energetycznych poszczególnych państw UE.

Komisja planuje promować zacieśnianie energetycznych więzi między poszczególnymi krajami Unii Europejskiej wspierając finansowo transgraniczne połączenia, które zebrano na liście tzw. Projects of Common Interest (PCS). Szacuje się, że udział połączeń transgranicznych w polskim systemie elektroenergetycznym to tylko 4 proc.. To najniższy poziom w całej Unii Europejskiej.

Tylko intensywny rozwój połączeń transgranicznych może zagwarantować nam uczestnictwo w ogólnoeuropejskim systemie bezpieczeństwa. Pochodną posiadania w Europie w pełni płynnego rynku w obrębie energii i gazu jest naturalnie również ujednoczenie cen tych mediów w całej Wspólnocie. Obecnie trwający kryzys energetyczny wiąże się dla odbiorców z okresowymi intensywnymi wzrostami cen energii i gazu, jednak długoterminowo – obecność Polski we wspólnym rynku niesie dla naszego kraju zdecydowanie więcej benefitów, niż jakkolwiek wariant izolacji energetycznej.